

AHMET HAMDİ TANPINAR'I ANARKEN

OSMAN F. SERTKAYA

Son devir Türk Edebiyatının en büyük değerlerinden biri muhakkak ki Ahmet Hamdi Tanpınar'dır.

Ahmet Hamdi Tanpınar çok cepheli bir sanatkârdır. Edebiyatın hemen her türünde eser vermiştir. Bu mesaisinde onu diğer bir çok sanatçılardan ayıran husus, bir mücevherci titizliği ile çalışmasıdır. Onun elinde herhangi bir mevzuu ham elmas gibidir. İşlendikçe parlamakta ve değerlendirilmektedir. Bu bakımdan O'nu Rodin'e benzetebiliriz. Heykeltraş Rodin'e sormuşlar, «Üstad. Düşünen Adam adlı eserinizi nasıl meydana getirdiniz? Rodin şöyle cevap vermiş. Heykel mermerin içinde oturmakta

idi. Ben sadece taşın heykeli gizleyen fazla kısımlarını attım!». İşte Tanpınar da ele aldığı konuları aşırı bir titizlikle işlemiştir. Mükemmeliyet, gerçek ve mutlak mükemmeliyet O'nun rüyalarına kadar girmiştir.

O'nun mükemmeliyetinin sırrı önce Yahya Kemal'in talebesi olmasındadır. Dili çok iyi kullanışını hocasına borçludur. Kendisi bunu şöyle ifade eder. «**Dilin kapısını bize o açtı.**» Yine Kemal O'na eski Türk şiiri zevkini aşlamıştır. «**Yahya Kemal'in derslerinden ayrıca eski şiirin lezzetini tattım. Galib'i, Nedim'i, Baki'yi, Nâilî'yi O'ndan öğrendim ve sevdim.**»² Güzel Sanatlar Akademisi'ndeki hocalığı

O'nun daha sonraları eşyaya ve tabiata başka bir gözle bakmasını sağlayacaktır. Fransızca'yı iyi bilmesi Baudelaire, Mallarmé, Valéry, Gérard de Nerval gibi şâirleri, Goethe, Marcel Proust gibi romancıları tanınmasını sağlamıştır. Üniversite hocalığı sırasında yazdığı «**XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi**» adlı mühim eseri edebiyata o güne kadar takip edilen metottan tamamen ayrı, bambaşka bir bakış tarzı getirmektedir. Prof. Mehmet Kaplan «**Tanpınar mizac ve kültürü bakımından Türk Edebiyatının en kompleks şahsiyetlerinden birisidir.**» demektedir. Gerçekten de Tanpınar'ın kültürünü biz ancak korkunç sıfatı ile tavsif edebiliriz. O'nun kafasının içi doğunun ve batının bütün estetik değerlerini hıfzeden bir hazinedir. Bu büyük kültür hamulesinin muhakkak ki çok azı kaleme alınmıştır.

«**Şiirler'**»i ile şâir Ahmet Hamdi Tanpınar vardır. Fakat hiç şüphesiz ki Ahmet Hamdi Tanpınar mükemmeliyete nesirde erişmiştir. Yahya Kemal'e ithaf ettiği «**Beş Şehir'**» isimli eseri O'na 20. asır Türk Edebiyatının en büyük nâsiri dedirtecek değerdedir. Şâir ve nâsir Ahmet Hamdi Tanpınar'ın yanında «**Yaz Yağmuru'**» ve «**Abdullah Efendi'nin Rüyaları'**» adlı eserleri ile hikâye yazarı Tanpınar'ı görürüz. «**Huzur'**» adlı romanı ise Türk Edebiyatında Mehmet Rauf'un «**Eylül'**» ve Peyami Safa'nın «**Matmazel Noralya'nın Koltuğu'**» isimli romanlarından sonra

